



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce **P. Č.**, proti žalované **České advokátní komoře**, se sídlem Praha 1, Národní 16, **za účasti** Mgr. Tomáše Dvořáka, advokáta se sídlem České Budějovice, Holečkova 2649/7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2013, č. j. 5 A 129/2010 - 62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce a osoba zúčastněná na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2009, č. j. 2406/09, kterým žalovaná zrušila určení advokáta Mgr. Tomáše Dvořáka k poskytnutí právní služby žalobci podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 12. 2. 2010 byla věc postoupena Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) jako soudu místně příslušnému, který řízení o této žalobě zastavil, a to usnesením ze dne 16. 10. 2013, č. j. 5 A 129/2010 - 62 (dále jen „napadené usnesení“).

V odůvodnění napadeného usnesení městský soud uvedl, že žalobce současně s podáním žaloby nezaplatil soudní poplatek a neučinil tak ani posléze na výzvu soudu.

Městský soud sice vyhověl následné žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků, později ale žalobci toto osvobození odňal. Poté, ani po opětovné výzvě, soudní poplatek uhrazen nebyl; žalobce pouze požádal o prodloužení lhůty k zaplacení poplatku „o několik měsíců“. Jelikož tuto reakci považoval městský soud za pro žalobce typickou, nepostupoval standardním postupem (tj. vydáním samostatného usnesení, jímž by rozhodl o žádosti o prodloužení lhůty k zaplacení soudního poplatku a případně stanovil, kdy lhůta k zaplacení poplatku končí, a teprve poté, kdy by marně uplynula lhůta takto stanovená, by řízení zastavil), ale rovnou přikročil k zastavení řízení podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), ve spojení s § 47 písm. c) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Dospěl totiž k závěru, že tato žádost není míněna vážně a jejím jediným cílem je protahovat soudní řízení.

Proti tomuto usnesení brojí nyní žalobce (dále jen „stěžovatel“) podáním, které je podle svého obsahu kasační stížností, avšak explicitně se neodvolává na žádný konkrétní zákonem předpokládaný stížnostní důvod. Z povahy věci je nicméně zřejmé, že je namítán důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. je přitom záležitostí právního hodnocení věci Nejvyšším správním soudem a nejde o nedostatek návrhu, který by bránil jeho věcnému projednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS; všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z <http://www.nssoud.cz>).

Stěžovatel ve své kasační stížnosti vznáší řadu námitek, z nichž některé nejsou zcela srozumitelné. Na prvním místě rozporuje postoj městského soudu k žalobě s tím, že z obsahu napadeného usnesení je zřejmé, že o ní uvažuje v minulém čase, aniž by šlo o pouhou chybu v psaní. Dále nesouhlasí s postupem městského soudu, který mu nejprve osvobození od soudních poplatků přiznal, ale posléze je odňal, ačkoli shledal, že stěžovatel je nemajetný. Odnětí osvobození od soudních poplatků je podle stěžovatele nezákonné a svévolné (podle jeho slov se jedná o „ústavně nekonformní pomstu soudu“) i proto, že jeho důvodem je povaha sporů, jež stěžovatel vede, nikoli zákonem vymezené předpoklady. Stěžovatel má za to, že pokud městský soud jednou implicitně naznal, že žaloba není zjevně neúspěšná, nemůže později vyslovit opak, neboť by tím přiznal, že „soudil pitomě“. Odkaz městského soudu na civilní judikát z roku 1972 je podle názoru stěžovatele absurdní, neboť správní soudnictví funguje nejdříve od roku 1990 a institut osvobození od soudních poplatků je ve správním soudnictví koncipován jinak než v soudnictví civilním. Městskému soudu nepřísluší takové postavení, aby mohl právní věc posuzovat ke dni rozhodování soudu, nikoli ke dni vydání rozhodnutí; nadto nečiní rozdíl mezi výrokem, odůvodněním a poučením svého rozhodnutí. Stěžovatel vytýká městskému soudu i to, že mu srozumitelně nepodal (užívaje jazyka „ptydepe“), v čem spočívá samoučelný charakter jeho sporů, přičemž proti takové povaze svých podání se ohrazuje mj. názorem, že „kverulantství je v ČR vyloučeno“. Stěžovatel rovněž namítá, že mu městský soud zatajil některé části spisu, že „rozsudek“ na listu „11“ spisu byl vydán „bez splnění podmínek přezkumu“, a že „rozsudek“ nemohl být vydán s ohledem na probíhající řízení před rozšířeným senátem zdejšího soudu, vedené pod sp. zn. 3 As 125/2012. V souvislosti s tímto řízením namítá, že judikatura Nejvyššího správního soudu není konzistentní a městský soud této skutečnosti využívá k „vágním úsudkům“. Kromě toho uvádí, že lhůta stanovená městským soudem nesla znaky libovůle a nebyla přiměřená, odůvodněná a

pokračování

„soudná“. Princip ekonomičnosti procesu si žádá, aby soudcovská lhůta nebyla opakovaně prodlužována, na čemž nic nemění skutečnost, že stěžovatel neuhradil soudní poplatek již na počátku řízení, neboť lze očekávat, že jakožto nemajetná osoba, jíž není „na počkání a bez právních následků“ poskytována půjčka, požádá o osvobození od poplatkové povinnosti. V této souvislosti nicméně trvá na tom, že „libovůle soukromé osoby“ vyloučena není, a ohrazuje se proti vyjádření městského soudu, že zneužívá svá procesní práva, a rovněž proti soudem zvolené formulaci, že je to stěžovatel, kdo „vede řízení“. Závěrem stěžovatel dodává, že je to právě on, kdo nevíta fakt, že soudní řízení dosud nevyústilo ve vydání meritorního rozhodnutí. Ze všech těchto důvodů navrhuje, aby bylo napadené usnesení zrušeno.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Osoba zúčastněná na řízení ke kasační stížnosti uvedla, že ji považuje za neurčitou a nesrozumitelnou. Jelikož z kasační stížnosti není zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá, navrhuje její zamítnutí.

Na toto vyjádření osoby zúčastněné na řízení reagoval stěžovatel sdělením, že se jedná o „arogantní snůšku debilit a lži“ a „arogantní projev vůle T. Dvořáka“, který kdyby nebyl „korunovaný pablb“, pak by se nevyjadřoval k něčemu, co je neurčité, natož v přezkumu, který se ho vůbec netýká. Závěrem svého podání vyjádřil stěžovatel pochybnost o způsobu, jakým osoba zúčastněná na řízení získala akademický titul, a potřebu ji „poslat do prdele či ke všem čertům“.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Konstatuje, že je podána včas a že jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, což explicitně vyplývá z dikce § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Ze soudního spisu nicméně zjevně vyplývá absence dvou podmínek řízení. Především nebyl zaplacen soudní poplatek za kasační řízení [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona o soudních poplatcích a Položka 19 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu jmenovaného zákona] a stěžovatel též není zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Zdejší soud nicméně na těchto náležitostech pro specifičnost případu netrval, neboť stěžovatel se domáhá zrušení rozhodnutí, jímž bylo předmětné řízení zastaveno právě pro nezaplacení soudního poplatku (obdobně viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37).

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně neshledal jako důvodnou námitku nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení (k problematice nepřezkoumatelnosti viz dřívější rozsudky zdejšího soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, ze dne

29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005 - 245, nebo ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64). Městský soud v napadeném usnesení zdůvodnil svůj procesní postup, popsal důvody, které ho k vydání napadeného rozhodnutí vedly, i úvahy, jimiž se řídil. Napadené usnesení je přitom jasné a srozumitelné a je z něj patrné, co je jeho výrokem, odůvodněním a poučením o opravném prostředku, a proto nelze přisvědčit stěžovateli, že by bylo psáno naprosto nesrozumitelným způsobem, či že bylo založeno na desinterpretaci zákonných ustanovení a vytrhávání vět z kontextu zákona jako celku, nebo že by v jiném směru nedostálo náležitostem kladeným na soudní rozhodnutí. Městský soud rovněž dostatečně odůvodnil a konkretizoval, v čem spatřuje zneužívání institutu osvobození od soudních poplatků ze strany stěžovatele. Vedle počtu vedených sporů, který by sám o sobě ještě nemusel svědčit o samoučelnosti stěžovatelových podání, městský soud poukázal zejména na skutečnost, že stěžovatel podává ve shodných procesních situacích stále tytéž návrhy, a proto dospěl k přesvědčení, že jeho podání nejsou vážně míněna a jejich jediným cílem je vyvolat průtahy řízení.

Co se týče stížností napadaných důvodů pro odnětí osvobození od soudních poplatků, zde je třeba předeslat, že usnesení městského soudu o odnětí tohoto benefícia (ze dne 1. 3. 2013, č. j. 5 A 129/2010 - 48) není předmětem řízení o této kasační stížnosti (o kasační stížnosti proti němu směřující bylo zdejší soudem již rozhodnuto rozsudkem ze dne 7. 5. 2013, č. j. 4 As 60/2013 - 11). Nejvyšší správní soud proto v tomto kasačním řízení nemohl námitky směřující proti odejmutí osvobození od soudních poplatků věcně posoudit, neboť na podkladě stížnostního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. se zkoumá pouze to, zda má či nemá být v soudním řízení pokračováno. Dlužno pouze zopakovat, že impulzem pro odnětí osvobození od soudních poplatků stěžovateli byl dlouhodobě utvrzený názor městského soudu na způsob, jakým stěžovatel vede své spory. Již opakovaně bylo správními soudy vysloveno a osvědčeno, že jejich podstatou není ochrana stěžovatelových veřejných subjektivních práv, ale samotné vedení sporu; to vše s přihlédnutím k počtu řízení iniciovaných stěžovatelem. Nejvyšší správní soud se problematikou odnětí osvobození od soudních poplatků ve stěžovatelových věcech taktéž opakovaně zabýval. Například ve svém rozhodnutí ze dne 18. 12. 2012, č. j. 7 As 103/2012 - 20, konstatoval, že uplatňuje-li stěžovatel svá práva zjevně šikanózním způsobem, svévolně a účelově, soudí-li se nikoli pro nalezení meritorního řešení svého sporu, ale pro samotné vedení sporu, nelze mu přiznat osvobození od soudních poplatků ani s ohledem na jeho sociální poměry. Zmínit lze také nedávný rozsudek ze dne 20. 12. 2013, č. j. 2 As 109/2013 - 15, v němž zdejší soud stěžovatele poučil, že osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, publikovaný pod č. 2601/2012 Sb. NSS).

Pokud jde o samotnou klíčovou stížnostní námitku, dle které městským soudem stanovená lhůta k zaplacení (respektive doplacení) soudního poplatku byla příliš krátká, tento názor zdejší soud nesdílí. Předně je třeba zdůraznit, že se jedná o lhůtu

pokračování

dodatečnou - náhradní, neboť poplatek za žalobu byl splatný dnem jejího podání (10. 11. 2009). Pokud stěžovatel poplatek při podání žaloby zcela neuhradil (respektive bylo-li v průběhu řízení před městským soudem stěžovateli se zpětnou účinností osvobození od soudního poplatku odňato), byl soud povinen vyzvat stěžovatele ke splnění této povinnosti v náhradní lhůtě; právě v jejím průběhu měl stěžovatel ještě možnost dodatečně soudní poplatek zaplatit. Desetidenní lhůta určená pro dodatečné splnění poplatkové povinnosti usnesením městského soudu ze dne 19. 9. 2013, č. j. 5 A 129/2010 - 58, je svou délkou spíše nadstandardní, tedy nikoli nepřiměřeně krátká, jak tvrdí stěžovatel. Je třeba rovněž poukázat na to, že stěžovatel měl v daném případě k doplacení soudního poplatku za žalobu fakticky lhůtu téměř jeden měsíc, neboť výzvu ze dne 19. 9. 2013, č. j. 5 A 129/2010 - 58, převzal dne 26. 9. 2013 a usnesení o zastavení řízení mu bylo doručeno až dne 31. 10. 2013. Zaplatit soudní poplatek tak stěžovatel mohl právě ještě dne 31. 10. 2013.

Lhůta k zaplacení soudního poplatku není nepřiměřeně krátká ani v důsledku toho, že stěžovatel disponoval či disponuje pouze malými finančními prostředky, respektive že si, s ohledem na své majetkové poměry, nemohl vzít úvěr či půjčku, jak připomíná v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud nevidí rozumný důvod k tomu, aby méně majetným žalobcům byly obecně ukládány delší lhůty k zaplacení soudního poplatku, než žalobcům majetnějším. Ani z kasační stížnosti ostatně nevyplyvá, že by delší lhůta pro zaplacení soudního poplatku mohla něco změnit na stěžovatelově schopnosti či ochotě soudní poplatek zaplatit.

V reakci na námitku, že městský soud musí věc posuzovat „*nikoli ke dni rozhodování soudu, ale ke dni vydání rozhodnutí*“, zdejší soud poukazuje na § 75 s. ř. s., z něhož skutečně vyplývá, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V daném případě se však městský soud k věcnému posouzení zákonnosti rozhodnutí žalované nedostal, neboť soudní řízení pokročilo jen k řešení procesních podmínek jeho dalšího postupu.

Co se týče námítky směřující proti odkazu na „*judikát z roku 1972*“, stěžovatel má zřejmě na mysli judikaturu civilních soudů uvedenou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 16/1972, kterou bylo v některých jiných stěžovatelových sporech argumentováno. Jen pro úplnost lze tedy poznamenat, že ač argumentaci pomocí této judikatury stěžovatel napadá jako nepřipadnou, fakticky tato rozhodnutí svědčí v jeho prospěch. Další tvrzení stěžovatele o nekonzistenci judikatury zdejšího soudu, nepřiměřenosti doby rozhodování městského soudu či k použití minulého času v rekapitulační části odůvodnění napadeného usnesení, stejně jako odkazy na neexistující řízení před rozšířeným senátem zdejšího soudu („*3 As 125/12*“), neexistující „*rozsudek na str. 11 spisu*“ a údajně zamlčenou repliku/dupliku některého z účastníků řízení, nejsou vůbec způsobilé k tomu, aby byly samostatně posouzeny jako srozumitelně, a jednoznačně formulované kasační námitky. Nadto, jak již bylo uvedeno výše, na podkladě důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., se zkoumá pouze to, zda má či nemá být v tomto (nikoli jiném) soudním řízení pokračováno. I kdyby tedy skutečně ze strany městského soudu došlo k „*zamlčení*“ stanoviska některého účastníka řízení v tomto, nikoli jiném soudním řízení, které stěžovatel před městským soudem vede (což není s ohledem na formulaci použitou v kasační stížnosti zcela jasné), těžší by tato skutečnost mohla mít vliv na zákonnost napadeného usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

Konečně, co se týče údajných průtahů soudního řízení, pak nelze přehlédnout, že k nim v podstatné míře přispěl sám stěžovatel svými obstrukčními procesními kroky.

Závěrem, v reakci na repliku stěžovatele k vyjádření osoby zúčastnění na řízení, Nejvyšší správní soud stěžovatele upozorňuje, že podle § 44 s. ř. s. může být usnesením uložena pokuta až do výše 50 000 Kč mj. tomu, kdo učiní urážlivé podání či přednes. Shora zmiňované invektivy na adresu Mgr. Tomáše Dvořáka lze považovat za hrubou neslušnost; z obsahu řady písemností, které zdejší soud od stěžovatele obdržel, je přitom zřejmé, že se nejedná pouze o ojedinělý excés z jeho strany, ale o konstantní (a nyní vygradovaný) postoj k představitelům české advokacie a justice. Pokud se v budoucnu zdejší soud s podobně laděným podáním stěžovatele opětovně setká, lze očekávat, že k postupu podle § 44 s. ř. s. bude skutečně přikročeno.

S ohledem na shora uvedené lze uzavřít, že městský soud nepochybil, pokud řízení o žalobě zastavil. Stěžovatel byl řádně vyzván k zaplacení soudního poplatku a byla mu stanovena přiměřená lhůta k jeho zaplacení; během této lhůty ovšem soudní poplatek nezaplatil a neučinil tak ani později, do doby, než městský soud přikročil k vydání usnesení o zastavení řízení. Na základě všech shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení mezi účastníky se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl*. Stěžovatel byl v dané věci neúspěšný a právo na náhradu nákladů řízení mu proto nenáleží. Pokud jde o žalovanou, v jejím případě nebylo zjištěno, že by jí v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly; proto jí náhrada nákladů nebyla přiznána. Co se týče osoby na řízení zúčastněné, zde Nejvyšší správní soud neshledal existenci žádného z důvodů, umožňujícího výjimečné přiznání nákladů řízení, ve smyslu ustanovení § 60 odst. 5 s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. března 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu